

סימן יג

הדבקות ניירות בשטר הרשאה למכירת חמץ

בי"ה, י"א ניסן תשל"ט
לרבני מקום אחד

אלא גלוי מלתא שאינם רוצים שהחמץ יהיה ברשותם, ובדיעבד מקילים בפרט לגבי חמץ שעבר עליו הפסח שהוא מדרבנן אבל לא לכתחילה באיסור דאורייתא של בל יראה שהלא כמה מהם אינם יודעים לבטל חמצם כראוי. ובשו"ת חתם סופר חלק יורה דעה סימן ש"י עוסק ביהודי שעשה פעולה גמורה להוציא החמץ מרשותו ורק הגוי לא התכוון לקנות עי"ש, אבל לא בגלוי דעת בעלמא דלא ניהא ליה שיהיה ברשותו ושלא כלשון שהביא בספר שערים מצויינים בהלכה בשם שו"ת פרי השדה בשמו.

וכן בגלילות שאני בא משם מחתימים על ניירות שמודפס עליהם נוסח ההרשאה וכן עשו בבית הגמון"ז וצלה"ה. ועוד היה הגמון"ז וצלה"ה נוהג להפוך כל שטר הרשאה לשטר מכירה קצר על ידי כתיבת נוסח מכירה קצר בסופו, ולדוגמה אנכי המורשה פלוני מוכר את חמצם של כל הנ"ל לגוי פלוני כמפורט בשטר המכירה הארוך עכ"ל.

יהודה הרצל הנקין
רב אזורי

לדעתי נוסח שטרי ההרשאה למכירת חמץ אנתנו ח"מ ובהניירות התפורות והדבוקות בזה עכ"ל אינו מן המובחר, כיון שאין כאן דין חיבור ונמצא שלא חתמו על שטר הרשאה, שאין דין חיבור אלא על ידי תפירה ודביקה היטב אבל לא על ידי כמה סיכות העומדות להתפרק, ועוד שחיבור הוא לחבר סוף נייר אחד לראש נייר שני שיהיה כולו דף אחד אבל לא להדביק כמה ניירות ביחד בראשם אחד על גבי השני, ועוד שאינו מועיל אלא אם חברו ואחר כך חתמו אבל במועצה הדתית חותמים על דפים חלקים ואחר כך מחברים אותם לנוסח ההרשאה ואינה חתימה על ההרשאה. והרבה בעלי בתים אינם יודעים מה זו מכירת חמץ ובמועצה הדתית אין מסבירים להם, וחושבים שמוכרים את חמצם לרב ולא שממנים שליח למכור לגוי, ואם אינם מתכוונים לדבר הנכון בלקיחת הסודר וגם אינם חותמים על שטר ההרשאה נמצא שלא מינו שליחות כלל ואין כאן

סימן יד

איסור אכילה קודם תקיעות

בי"ה, ה' מרחשון תשל"ז
לרב עורך אחד

ואין אוכלים בהן עד אחרי התפלה אין שם חלשים ורק במקצת קהילות שפרצו גדר לאכול ישנם חלשים, אלא באלה ואלה יש חלשים ובאלה ואלה אין אחד מאלף השייך בו סכנת נפשות, ואין לעשות מזה שום בסיס להיתר כללי שהחוש מכחישו.

וגם אילו היו מעוט דמעוט שיסתכנו בכך שורת הדין גותנת שנורה להם לאכול ונאסור על האחרים, ואם יש אחד שמחמיר על עצמו ומסתכן הרי הוא שופך דמים ולא בשביל זה נאמר לאחרים לחטוא, על אחת כמה וכמה ברוב הקהילות שאין שם

כבודו כתב להצדיק המנהג לאכול לפני תקיעות שבישיבה, שאם נורה ליחידים לאכול אחריהן בין תקיעות שבישיבה לבעמידה יתביישו לעשות כן ולא יאכלו ומתוך כך יבואו לספק סכנת נפשות. אבל זה אינו, שאם באנו לספק סכנה ופקוח נפשות נתיר להם לאכול גם ביום הכפורים ח"ו וכל שכן הוא כיון שביום הכפורים לא אכלו מבעוד יום. גם הגע עצמך אטו בכל הקהילות הפדושות הניהגות כדין

באלה המרגישים עצמם כחלשים ולא בחולים ממש, ולכן הקפידו שלא לאכול קודם תקיעות שבישיבה כיון שאסור לאכול קודם התקיעות מעיקר הדין ואסור להפסיק בין תקיעות לתקיעות רק ממנהג הגאונים ועיין בתוספתא במסכת שבת פרק א' תוספתא ד', ובודאי למי שאינו חולה ממש עדיף לעבור על דין הגאונים מלעביר על דין הש"ס וזהו שכתב הגמ"ז וצלה"ה שהיא טעות גמורה לאכול קודם תקיעות ואמת הוא.

אמנם לכתחילה אין לאכול כלל עד סוף מוסף ואין כאן איסור תענית כמו שהביא המשנה ברורה בסימן תקצ"ז סעיף קטן ב', ומה שבמקצת מקומות נוהגים כל הצבור לצאת ולאכול ביחד ישתכח הדבר כי אין היתר אלא ליחידים הנצרכים אפילו אחרי שיצאו ידי חובתם בתקיעות שבישיבה, וכל שכן לפני התקיעות. ועל כרחק אין שום סמך לזה גם משו"ת חתם סופר, שגם הוא לא התיר אלא להשכים ולאכול קודם אור היום ורק אם לא סגי בהכי התיר לאכול שם לפני התקיעות וכן כתב הגמ"ז וצלה"ה לטעום לפני הנץ החמה בצנעה, ולא כאלה הפורצים גדר להנאתם לקום במאוחר וגם לאכול קודם קיום מצות שלושים קולות. ולע"ד אין לאמר בכזה מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מוידין, כי אין אנתנו דנים רק על בתי הכנסת הנוהגים כן אלא על שאר הצבור כמו שענינו הרואות שיש קהילות נוספות הגררות אחרי האוכלים וחושבים את האכילה לזכות ומצטרפים אליהם, וחובת הפרשה מאיסור מוטלת על הרבנים שלא יתפשט הנגע. ובעלי לוחות דיני בית הכנסת צריכים להתריע על כך כמו שהתריע מו"ז בלוח עזרת תורה מדי שנה בשנה.

יהודה הרצל הנקין

רב אוזרי

שום אדם המסתכן וכי נאמר לכולם לאכול כדי שהוא יאכל, הלא אין אומרים לאדם חטוא בשביל שיזכה חברו.

ומו"ז הגרי"א העניקין וצלה"ה היה מקיל תדיר בעניני בריאות ולכמה ענינים אמר שכולנו איסטניסים היום, אבל סברה כזו של כבודו בענין תקיעות לא נשמעה על פיו ולא בפי אחד מגדולי המחברים הדין בדבר, ועיין בקצור דבריו המובאים בנועם כרך ט"ו דף קי"א ומשם לספר לב איברא דף מ"ח.

ובשו"ת חתם סופר חלק יורה דעה סימן ז' בענין שליח צבור נכפה הורה לו לאכול קודם תקיעות ולא בין תקיעות שבישיבה לבעמידה, ובשו"ת מגחת יצחק חלק ה' סימן קי"א עשה מכאן השגה על דברי הגמ"ז וצלה"ה שכתב שלאכול קודם תקיעות שבישיבה הוא טעות גמורה. אבל אינה השגה לע"ד, שבשו"ת חתם סופר מיירי בנכפה שבודאי הוא כחולה כל גופו ולא גורו ביה רבנן איסור אכילה, וזהו שכתב שם בלשון עלי ועל צווארי עיי"ש ודן אפילו לענין אכילה ביום הכפורים אף שזו לא התיר, ואפשר שאיסור אכילה הותר ולא דחוי ואם כן למה יאכל בין תקיעות שבישיבה לבעמידה שאז יש איסור הפסקה שהוא איסור נפרד. ועוד כיון שהוא שליח צבור, אם יאכל אחרי התקיעות שבישיבה נמצא מכשיל את הצבור שאם הותר לו להפסיק ולאכול להם מי הותר ויבואו לידי דיבור כשיחכו לו, ואין כאן אין אומרים לאדם חטוא וכו' כיון שלו הותר ולכן עדיף שיאכל קודם התקיעות, אף שלא נראה מלשון החתם סופר שנחית לסברה זו.

ועיין בשו"ת שבנות יעקב חלק אורח חיים סימן כ"ח ששם מיירי באדם שיש לו מיחוש קצת ולא בחולה כל גופו וכן הגמ"ז וצלה"ה דן בחלשים או